

Nesuglasja između gruntovničkih i katastarskih istovrsnih radnja

Već iz dosadanjega historičkog objašnjavanja gruntovničko-katastarskih odnošaja dade se razabrati, da ne može da bude govora o skladu između gruntovničkih i katastarskih radnja onde, gde se ove radnje ne izvode na zajedničkoj podlozi, što biva: ako je gruntovnica sastavljena od proizvodnih napisnika ili od knjiga onakovih uložaka, koji nisu složeni na temelju katastar operata, već samo s pomoću nacrtu civil. tehnika i operacija grunt. mjernika. Ali se može s obzirom na naprijed ocrtanu grunt.-tehniku nesređenost naslučivati, da bi moglo da bude gruntovničko-katastarskoga nesuglasja i onde, gde postoji zajednička podloga u katastar. premjeru i njegovim operatima.

Mora li uopće da postoji suglasje između grunt. i katastar. podataka? Odgovor bi teorijski na ovo pitanje bio kratak: koliko se grunt. i katastar. radnje tiču jednoga i istoga objekta, t. j. ograničenja i stalno određena zemljišnog posjeda, moralo bi da bude suglasje njihovo potpuno i bezuvjetno; teorijsko opravdanje toga odgovora bilo bi također jednostavno: katastar bi morao da sadrži u svojim mapama uvijek istinito stanje faktičnoga posjeda, a gruntovnica je samo pravna sankcija takova stanja, pa bi morala da bude s obzirom na pravni učinak činjenice upisa i javnoga pouzdanja u njene podatke stalno regulisana prema katastar. premjeru ali teorija utvrđuje nuždu nekoga posljotka samo apstraktno te potpomaže izvedbu neke težnje idealno, a otvaranje težnja prepušta sasvim umnim sposobnostima stvaralaca zakona, naredaba i radnih osnova te fizičkim sposobnostima radničkih tjelesnih organa. Realni uspjeh nekih teorijski osnovanih preduzeća zavisi o potpunosti, jasnoći

te snazi potankih naloga i propisa za izvedbu, a sve ovo opet zavisi o praktičnome smislu i radnome iskustvu. Ostvaranje dakle idealnih zamišljaja ne može toliko da pomogne teorija koliko široko i duboko radno iskustvo.

U slučaju gruntovničko-katastarskih odnošaja nalazi se idealna težnja za potpunim međusobnim skladom pred neoborivim zidom činjenica, koji je zid gradila praksa s jedne i s druge strane redovito i pravilno mimo i protiv one idealne težnje. Želja za suglasnjem između zajedničkih posjedovnih podataka očitovana je na strani naše gruntovnice u mnogim naredbama zemaljske vlade i u okružnicama banskoga stola, od kojih sam najvažnije već naprijed spomenuo; katastar je također pokazao u svome novom Naputku za izmjeru od god. 1907. (§. 64.) ozbiljno nastojanje, da udovolji s obzirom na ustanovljenje faktičnoga posjednika onome pravnom poretku, koji zastupa i ostvaruje gruntovnica — ali svi propisi koji su bili u napomenntu svrhu na gruntovničkoj strani sastavljeni i izdani, pokazuju upravo onoliko nespreme i neiskustva u tehn. katastar. poslovima, koliku mjeru lajičkoga neshvaćivanja za legalnost upisa odaje i stilizacija katastar. propisa za ustanovljenje posjednika (što ću kasnije izbliza pokazati). Posljedica toga međusobnoga nepoznavanja i uzajamnoga neiskustva bila je: jednostavno i pogriješno izražavanje smisla onih propisa, koji su imali da zbliže obje institucije. Zato je nespretna stilizacija onih propisa postigla baš ono, što je najmanje željela — jedan neprekidni niz raznih nesuglasica. Mada je bilo napokon uspjelo — dakako ne na temelju izričnih propisa već na temelju sporazumne prakse — novu gruntovnicu uložaka dovesti u sklad sa svježim još katastrom u svemu, što je stvorio premjer kao zajednička podloga, ipak je ovo prvobitno suglasje ostalo kratka života, jer da je svako samostalno nastavljanje poslova neprekidno narušavalo kako na jednoj tako i na drugoj strani. Nastavni je naime rad ostao podvrgnut samo starim jednostranim propisima.

Ja sam si uzeo za zadatak da one grunt.-katastar. nesuglasice svedem po njihovu srodstvu u skupine i da pokušam stalne njihove uzročnike da na svijetlo iznesem.

Nesuglasja između gruntovnice i katastra mogu da se odnose samo na njihove zajedničke poslove: premjer čestičnog zemljišnog posjeda i ustanovljenje zemljoposjedničkih upisa. Privatnopravni posjednički odnosi, kojima se ne mijenjaju čestični oblici ili površine, ne tiču se katastra, pa se ovaj i ne obzire na njih.

Preglednosti pojmova radi ponavljam i ovde, da su prema razvojnome stepenu katastra razvijene i naše gruntovnice, te možemo da razlikujemo: potpune ili definitivne gruntovnice, ako su svoje knjige uložaka sastavile propisno na temelju ispravljenih katastar. operata; nepotpune gruntovnice, ako imadu knjige uložaka, ali ulošci ovi nisu sastavljeni na temelju ispravljenih katastar. mapa, već samostalno na temelju tehn. operacija, koje su izveli bili ovlašteni privatni a i grunt. mjernici, pa bi takovi ulošci trebali da budu prema kasnijim ispravnijim katastar. proizvodima i obnovljeni; napokon provizorne gruntovnice starih napisnika. O suglasju odnosno ne suglasju između istovrsnih grunt. i katastar. podataka može da se govori samo kod potpunih i nepotpunih gruntovnica.

Nesuglasica gruntovničko-katastarskih imade toliko i tako raznovrsnih, te se čini da ih je nemoguće svrstati u skupine, i kad nam dođu pred oko pojedinačno, kako obično biva, izgledaju kao nužni privjesak stanovite vrsti tehn. posala, možemo reći, da sve ove nesuglasice izvire ipak samo iz dvaju vrela: ili iz razlika u istovrsnim načelima za izvedbu radnja ili iz zabjudele prakse izvodača premjera te mogu da su stvarne ili formalne naravi. Jedino tako možemo da ih po njihovoj kakvoći svrstamo, pa bi svako drugačije razvrstanje bilo komplikovanije i u stanju da upoznanje njihove bitne značajke nepotrebno zamrsi. Za kolikoću pak odnosno za raznovrsnost grunt.-katastar. nesuglasica odlučno je pitanje, u koju se kategoriju može da ubroji odnosna gruntovnica.

Prvo i za orijentovanje najvažnije jest bez sumnje utvrđenje razlika između gruntovničkih i katastarskih istovrsnih načela te upoznanje, kako te razlike utječu na zajedničke proizvode. Evo poredbe načela:

Osnovna načela

KOD KATASTRA

KOD GRUNTOVNICE

ZA PREMJER:

Na osnovu trigonometrijske triangulacije premjerava se sustavno i organiski vezano sav zemljišni posjed po česticama i za svaku se poreznu općinu u svrhu računanja površina sastavljaju točne mape i to na temelju poljskih nacрта, u kojima mora da je geodetski postupak svih na terenu izvedenih tehn. radnja jasno, pregledno i strogo objektivno obrazložen. (Propise za geodetski postupak sadrži Naputak za provedbu zemaljske katastar. izmjere od god. 1870. odnosno od god. 1907. Na potpuno dovršenim i odobrenim katastar mapama smije da nešto promijeni jedino nadzorništvo izmjere i to po nalogu odnosno uz dopuštenie ministarstva finansija bilo tehn. reambulacijom ili očevidosnim tehn. postupkom prema propisima Naputka za premjer.

Gruntovnica nema samostalnoga premjera, već usvaja katastar. mape odnosno posjedovne nacрте za temelj svome postupku izvida i ispravaka te konačnoga sastavka knjiga uložaka, a snimke katastar. mapa prihvaća n. kon ispravka i popunjenja njihova za gruntovne mape, koje postaju sastavni dio gruntovnice. Takove mape služe za pregledno objašnjenje a iznimno i kao dokazalo za oblik i opseg posjedovnih čestica, ali su protiv njihove ispravnosti dopušteni protudokazi; zato se za svaku promjenu posjedovnoga stanja na tim mapama traži privola grunt. vlasnika ili odluka suda, a bezuvjetno je potreban za svaku promjenu čestičnog oblika ili površine u nacrt övl. civil. tehnika. Propise za takav nacrt sadrži u glavnom Naredba kr. zemaljske vlade, od unut. i pravosud., od 1. V. 1887. br. 5801. Osim civil. tehnika provadaju grunt tehn. promjene i mjernici kr. zem. vlade, odjela pravosudnoga kao gruntovnog ravnateljstva prema odredbama pretpostavljenih im povjerenstava.

ZA POSJEDNIČKI UPIS:

Zemljarski obvezanik je faktični posjednik, koji drži nekretninu kao svoju, ali ne protuzakonito, t. j. onaj faktični posjednik, koji ima za vlasnost česticu prikladan pravni naslov, ali ne mora da bude već i grunt. vlasnik. Faktičnoga posjednika ustanovljuje na licu mjesta i na temelju pismenih dokazala ali i na teme-

Gruntovni je sobstvenik (zakoniti posjednik, vlasnik) onaj, proti kome nije bilo više nikakovih prigovora kod grunt. postupka izvida i ispravaka, pa je bio upisan u vlastovnicu uložka grunt. knjige. Kod postupka izvida i ispravaka služe gruntovnici za podlogu upisi faktičnih posjednika, kako su uneseni u katastar.

Iju samo usmenih izjava katastar. tehn. organ, koji mora u svrhu preglednosti faktičnoga posjedovnog stanja cijele općine da sastavi prema težadbenim vrstima razne bojadisane posjedovne (indikacijske) nacрте, u kojima su svi posjednički upisi u česticama vidljivi.

posjedovnim nacrtima. Promjene grunt. posjed. upisa odnosno novi posjed. upisi (raspisi, otpisi i pripisi) bivaju samo na zamolbu vlasnika ili vlasti te samo na temelju propisnih isprava, koje moraju da sadrže pravovaljani pravni naslov za grunt. upis. Da li je pravni naslov pravovaljan i da li je udovoljeuo i svim ostalim propisima za grunt. upis, o tome prosuđuje i odlučuje sud kao grunt. oblast. Bez sudskoga odobrenja ne može da bude proveden u knjigama gruntovničkim nijedan upis.

A. Gruntovničko-katastarska nesuglasija proizvedena premjerom

I.

Iz prednje se uporedbe može razabrati, da razlike između istovrsnih grunt. i katastar. načela nisu osobito velike. Na jednome sam već mjestu naprijed naveo, da se može između novih katastar. operata i nove gruntovnice da postigne s obzirom na premjer potpuno suglasje i da međusobne razlike nastaju istom kod samostalnoga nastavljanja radnja; zato se neću ovdje u to dalje upuštati, već će biti samo potrebno da izbliza razmotrim propise one, koji normiraju nastavni rad obiju uredaba.

Katastarske se radnje nastavljaju tehničkim provadanjem zemljarske očevidnosti, a kod gruntovnice izvode nastavne radnje ovl. civil. mjernici u svojim nacrtima te grunt. mjernici. Za katastar. tehn. očevidnosne radnje vrijede ona ista geodetska načela, koja su ustanovljena za katastar. premjer uopće, pa su i razlike između propisa za katastar. novi premjer i propisa za mjern. očevidnost — s obzirom na manji opseg i laglji postupak potonjih radnja samo formalne. Kod gruntovnice je postupak kod nastavnih tehn. radnja ovl. civil. tehnika opredeljen propisima Naredbe od 1. V. 1887. br. 5801. i samo tu treba da se ustanovi, koliko i u čemu se ovi propisi ne slažu s načelima za katastar. premjer.

Potpuni tekst spomenute Naredbe je otisnut među zakonima i naredbama za gruntovnicu kao dodatak k §. 56. točki c.) Gruntovnoga reda, ovdje ću citovati samo glavnije propise iste Naredbe:

§. 1. Nacrti, koji se sastavljaju u svrhu provedbe zadružne diobe u gruntovnici, moraju u svemkolikom području Hrvatske i Slavonije po ovlaštenom civilnom tehniku strukovnjački sastavljeni biti.

Isto valja i o ovim nacrtima, koji se za grunt. raspis čestica u smislu § 56. toč. c.) grunt. reda od 15. prosinca 1855. (br. 222. d. z. l.) dotičnim ispravama priložiti imadu, u koliko cijepana čestica leži u području porezne općine, za koju su novo sastavljeni ulošci već sudu predani.

§. 2. U načelu imadu katastralne mape služiti kao temelj nacrtima, koji se imadu sastaviti, te su dotični tehničari dužni upotrijebiti iste i pribaviti si kopije za odnosni posjed, ako takovih u opće imade,

§. 3. Ako civilni tehnik izrađujući nacrt povodom diobe ili cijepanja čestice pronade, da je katastralna mapa pogrešna, tad on imade pravi položaj oblika, odnosno pravu površinu dotične čestice točnom izmjerom na licu mjesta ustanoviti, ter tu okolnost na nacrtu u opasci posebno istaknuti.

§. 4. U onim predjelima, gdje se katastralne mape ne mogu nabaviti, mora se dotični nacrt na temelju točne izmjere, preduzete na licu mjesta, sastaviti.

§. 5. (tiče se vanjske forme nacrta.)

§. U samom nacrtu imadu se predočiti odnosno iskazati:

a) oblik čestica s črtama finim crnim tušem izvučenima, koje se s katastralnom mapom

točno slagati imadu (izim u gore navedenom slučaju, ako se u njoj pogreške pronađu), a diobne granice rascijepanih čestica s finim crtama, crvenom bojom izvučenima.

b) diobne točke na opsežnim crtama dotične čestice, koje su s diobnom crtom spojene, kao i one točke, gdje diobna crta svoj pravac mijenja, imadu se izmjerom, od stalnih točaka na licu mjesta ustanoviti i odnosne mjere „kote“ u nacrtu jasno i čitljivo upisati. Isto valja i za takove točke i crte, koje su u katastralnoj mapi pogrešno iskazane.

- §§ 7. i 8. (tiče se čestičnoga topografisanja, te su kasnijim naredbama preinačeni.)
- §. 9. Nacrtu, sastavljenom u svrhu zadružne diobe mora priključen biti iskaz površina, u kojem se svakomu dijelu pripadni i točno proračunani dio suglasno s nacrtom iskazati ima. U tom iskazu naznačene ukupne površine moraju se točno slagati s površinom katastralnih čestica, izuzevši slučaj, ako je odnosna katastralna čestica već rektificirana, ili ako je koja pogreška u proračunanju površina konstatovana, što se po § 3. u opasci posebno istaknuti imade. Površine novo uređenih puteva i imena odnosnih vlasnika imadu se u iskazu posebno iskazati u u stupcu iza zadnjega dijelnika.
- § 10. (tiče se formalnosti indiciranja onih čestica, koje su nastale zadružnom diobom.)
- §. 11. Svaki nacrt mora po onom ovlaštenom civilnom tehniku, koji ga je sastavio, datiran i potpisan biti uz naročiti navod, da za točnost svoje radnje jamči.
- §. 12. Ako koji ovlašteni civilni tehnik sastavi nacrt, koji ne odgovara propisima ove naredbe, ter uslijed toga stranki bude nacrt povraćen, imat će ga nadležna politička vlast, čim se taj slučaj budi kojim načinom saznade, pozvati, da nacrt pod prijjetnjom globe ispravi i za slučaj,

da tomu nalogu udovoljio ne bi, povjerit će se izradba nacрта drugomu ovlaštenom civilnom tehniku na trošak krivca.

Ako civilni tehnik opetovano sagreši proti ustanove ove naredbe, oduzet će mu se pravo izvršivanja mjerništva.

Ovim je propisima imao da bude udaren temelj za nastavne grunt-tehn. poslove uopće. Kad usporedimo jednostavni sadržaj ovih grunt-tehn. propisa s uputama za katastar. opći i sitni premjer, upada nam prije svega u oči neobična kratkoća i čednost gruntovničkih zahtjeva, te nam se ovi u prvi mah pričinjavaju kao kratke zabilješke grunt-tehn. izuzetaka od redovita katastar-tehn. postupka. Ali kad smo bolje upoznali smisao tih tobožnjih izuzetaka, vidimo da ne sadrže u sebi baš nikakih izravnih opreka naprama načelima za katastar. premjer uza sve to, što dopuštaju u §§ 3. i 9. i mogućnost, da je katastar. mapa pogriješna ili da ne postoji §§ 2., 7. i 9. pače izrično nalažu saglasnost s katastar. mapama s obzirom na oblik, površinu i broj čestica. Jedino se u slučaju, kad je katastar. mapa pogriješna ili je nema, dopušta civil. tehniku sasvim samostalno djelovanje t. j. točna izmjera na licu mjesta.

Citovana dakle vladina Naredba ne iznaša izrično nikakvih katastar. premjeru izravno oprečnih načela. Nesuglasja između jednih i drugih istoimenih tehn. proizvoda mogle bi prema tome da proizadu samo u onim iznimnim slučajevima, koje predviđa §§ 3. i 9., ali i onakova nesuglasja ne bi morala biti redovita i stalna značaja, ako je civil. tehnik izveo premjer na licu mjesta ispravno barem prema geodetskim općim načelima. Katastar bi naime prije ili poslije preuzeo tehn. proizvode civil. tehnika, kad u njima ne bi mogao da nađe pogriješaka s obzirom točnost izmjere, u cijelome opsegu nepromijenjeno ili bi došao, što je napokon svejedno, do sasvim suglasnih rezultata, kad bi istu izmjeru proveo samostalno. Time dakle, što je civil. tehnik izveo izmjeru na licu mjesta sasvim samostalno i različno, nego je prikazana u katastar. mapi — ako mu je postupak bio geodetski posve ispravan — time još ne bi bio prouzročio ono trajno nesuglasje, koje stvaraju oprečna načela. Ako prema tome grunt. propisi za civil. tehnike ne izražavaju katastar. premjeru izravno oprečnih načela, mogu još jedino neizravni nedostaci tih propisa da skrivljuju grunt-katastar. tehn. nesuglasice. Radi se dakle ko-

načno o tome, može li civil. tehnik da proizvede s katastar. premjerom nesuglasnih tehn. radnja, ako se točno drži samo onih propisa, koje mu daje naprijed spominjana vladina Naredba, t. j. da li su oni propisi za civil. tehnike ostali vjerni načelu grunt-katastar. tehn. suglasja i s obzirom na svoj opseg, pa da li je dosljedno tome u njima jasno i iscrpljivo izraženo sve, što je potrebno za postignuće i održanje onoga suglasja. Tko poznaje Naputak za katastar. premjer, moći će odmah da zaključi, jer su grunt-tehn. propisi odviše površni i jer kao da nisu namijenjeni tehn. postupku na licu mjestu, već samo formalnome sastavljanju nacрта dakle zaključnome tehn. proizvodu, da je na temelju propisa, koji se po svojim opsezima onoliko međusobno razlikuju, nemoguće stvarati suglasnih radnja. Za izvođenje tehn. radnja za gruntovnicu, dakle za najvažniju javnu svrhu, potreban je bio jedan opsežni jedinstveni potanki pravilnik i stim više, što se kako teorijska obrazovanost tako i geometarska praksa civil. tehnika nalazila u različnim stupnjevima i što poradi toga nije moglo da bude kao samo od sebe razumljivo, da će se svi civil. tehnicu u jednakoj mjeri pokoravati i općim pravilima geodetske discipline. Da pokažem, kako su propisi za civil. tehnike zbog ove svoje nedostatnosti promašili svrhu, nastojat ću da se približim najvažnijim njihovim paragrafima.

U §§ 3. i 4. sadržano je naređenje, da ima civil. tehnik. u slučajevima, kada je katastar. izmjera pogriješna ili kad katastar mapâ nema, da točno premjeri čestice na licu mjesta te da položaj, oblik i površinu njihovu tim načinom pravo ustanovi. No kako nisu u tim paragrafima tako nisu ni u nastavnima nigdje izravno izraženi uvjeti za točnost izmiere, pa će biti civil. tehnik, kome je poznavanje tih uvjeta neobhodno potrebno, prisiljen da ih deducira iz smisla Naredbe i to iz §. 6. točke b), gde se jedino spominje postupak na licu mjesta, dakako samo s obzirom na kotiranje nacрта.

Taj §. 6. t. b) možemo u cijelosti da razumijemo samo u onim slučajevima, kada katastar. mapa postoji te nije pogriješna, jer predpostavlja stalne početne točke t. j. takove točke, kojih se položaj na terenu potpunoma podudara s njihovim smještajem na mapi. U slučaju pak, kada katastar. mapa ne postoji ili je pogriješna, ne može nam smisao toga paragrafa da daje direktive za postupak točne izmjere na licu mjesta. Takav slučaj naprosto nije predvidan u spomenutom paragrafu, a to se može uzeti kao ut-

vrđeno, jer bi inače bio naredbodavac, da je htio da taj paragraf protegne i na takav slučaj, njime samo izrazio jedan geodetski circulus vitiosus: bio bi naime pretpostavio neke točke kao već stalne, ma da još nisu ni izmjerene bile. Smiso §-a 6. t. b) ne može nam dakle da objasni, što se ima zapravo da razumije pod novom izmjerom, propisanom u §§ 3. i 4. u slučajevima, kada katastar. mapa nema ili su pogriješne; a jer prema tome ne možemo naći oslonca za potpuno razumjevanje toga propisa ni u cijeloj Naredbi, morat ćemo se da poslužimo vlastitim umovanjem, pa da zaključimo, da je u §§ 3. i 4. zakonodavac pomišljao samo na sasvim novu t. j. samostalnu izmjeru na licu mjesta, te da je ovaj svoj zahtjev nezgodno zaodao u riječ: to čna izmjera na licu mjesta. Ali i ovom izmjenom riječi nismo još ipak postigli željenoga objašnjenja. Uzevši naime, da riječi „točnom izmjerom“ indiskretno razotkrivaju naredbodavčevo neiskustvo u praktičnim poslovima izmjere, jer propuštaju smisao, da je u slučaju nepogriješne katastar. mape dovoljna i netočna ili barem manje točna t. j. površna izmjera po civil. tehniku, i zamijenivši zato u onome propisu riječi „točnom izmjerom“ sa riječima „samostalnom izmjerom“, popravljamo doduše i ugled i smisao §§ a 3. i 4., ali zato ipak ne doznajemo, što je najvažnije i najpotrebnije: kako ima da postupa civil tehnik kod samostalne nove izmjere na licu mjesta u stvarnome obziru i kako u obziru formalnom t. j. i kod sastavljanja nacrtu, u kome ima onaj postupak na licu mjesta da bude jasno i kratko izražen?

Pojam je samostalne nove izmjere vrlo raznolik i pomnija je kod njene izvedbe nejednaka prema opsegu objekta, koji se premjeruje: sasvim su drugi zahtjevi i za stvarnu točnost i za formalni izražaj na nacrtu, ako se samostalni novi premjer tiče samo jedne i to po opsegu samo onako velike zemlj. čestice, da je za njen cjelokupni premjer dovoljna jedna jedina osnovica te potreban samo mjerači lanac odnosno vrpca, prizma od 90° i sjevernica; drugi su zahtjevi za ovakav jednostavni posao, nego za onaj tehn. postupak, koji se odnosi na cijelu skupinu takovih čestica odnosno na jednu opsegom veliku, a oblikom nepravilnu i nepreglednu česticu pašnjačku ili šumsku. Ovaki se posao ne će moći da samostalno izvede bez triangulacijskih i poligonskih predradnja. A ovakovih težih postupaka Naredba ne predviđa uopće, pa čak ni u slučaju da postoje bezpogriješne mape, jer bi bili propisi §-a 6. t. b) za to premaljušni; za prvi pak jednostavniji postupak

vrijede spomenuti propisi samo onda, ako su katastar. mape bezpogriješne

Iz §§ 3. i 4. ne može se dakle pravo doznati ni uz pomoć §-a 6. t. b), kako ima civil. tehnik da postupa, kada mu je radi pomanjkanja ili pogriješnosti katastar. mape naredena nova samostalna izmjera na licu mjesta, a ne može se pače razabrati ni to — što je jednako važno kao i prvo — kada se smije uzeti, da je katastar. izmjera pogriješna.

„Ako civil tehnik pronade, da je katastralna izmjera pogriješna“ (§ 3.) — samo onda ima da poduzme novu samostalnu izmjeru! U praksi će prema tome odlučiti jedino savjest civil. tehnika, da li je katastar. mapa pogriješna i da li je potrebno da se provede samostalna izmjera. No kako je civil. tehnik u kud i kamo povoljnijemu položaju, ako je katastar. izmjera ispravna ili ako se uzme da je takova, vrlo je vjerovatno, da će njegova savjest uvijek glasovati za ispravnost katastar. mape, ako nije pogriješka izmjere pregolema i odviše očevidna ili ako nije bio civil. tehnik na nju upozoren već i od interesanata samih. Izgleda da je nad stilizovanjem ovoga paragrafa lebdila kratkovidna obzirnost naprama osjetljivoj savjesti civil tehnika, a to bi baš moglo da zavjede manje savjesnoga civil. tehnika na redovito zanemarivanje stroge geodetske discipline.

— Nastaviće se —

Poziv
na redovitu
Glavnu skupštinu

Udruženja geometara Kraljevine S. H. S.

koja će se održavati u Zagrebu dne 28. i 29. marta
1926. g. u 9 sati do podne u prostorijama visoke teh-
ničke škole.

D n e v n i r e d .

28. III.

- 1) Predkonferencija Upravnog i Nadzornog Odbora.
- 2) Pozdrav predsednika.
- 3) Izbor dvaju tajnika skupštine.
- 4) Čitanje zapisnika prošlogodišnje skupštine.
- 5) Izveštaj Upravnog i Nadzornog Odbora.
- 6) Odobrenje proračuna za 1926 g.

Nastavak po podne u 3 sata.

- 7) Izbor časnika.
- 8) Projekt zakona o katastralnom premeru omēda-
vanju, klasiranju i održavanju katastra.
- 9) Poduzimanje koraka o razvrstavanju geometara u
I. kat.

29. III.

- 10) Terenski dodaci geometrima.
- 11) Eventualija skopčana sa izletom.

U slučaju, da se do 9 sati ne skupi dovoljan broj
članova započeti će se skupština istog dana, na istom
mestu u 10 sati prije podne sa istim dnevnim redom.

Novi Sad, 27. II. 1926. g.

Tajnik:
MILIĆ, s. r.

Predsjednik:
STEVAN VIDAK, s. r.

Gospodine Ministre!

Zakonom o državnim činovnicima razvrstani su činovnici prema školskoj naobrazbi u tri kategorije.

Za činovnike koji osim mature imaju koju stručnu školu sa ispitom, priznato je na platu 10% za razliku od onih bez tih škola, a uvršteni su u II. kategoriju.

U tu vrstu činovnika uvršteni su i geometri, činovnici sa strogim državnim ispitima geodetskim bilo na tehnikama, bilo u geoteskim samostalnim školama ili sa ispitom kod zemaljskih izmera. Da je time učinjena nepravda, toj vrsti činovnika dokazujemo sledećim:

1) Zakonom od 23. V. 1883. drž. zak. br 84. i odredbama Min. Financ. od 3. XII. 1905. broj 68551, 14/VII. 1907. br. 45639 i Gen. Dir. Katastra od 24/V. 1911. br. 1478 a koji su izdani za bivšu Austriju izričito se zahtevalo za državne geometre akademska naobrazba, dok je za bivšu Ugarsku zak. čl. od 1883. §. 10. među inima i za katastralne mjernike to isto zahtevamo.

2) Državna Uprava i jedne i druge pole bivše Monarhije videć, da se u to teško zvanje ne javlja dovoljan broj apsolviranih tehničara, a da bi se potpuno kadar činovnika jednako stručno naobraženih osnovala je geodetske tečajeve sa 4 semestra odnosno 6 semestralnih geodetskih predavanja kod zemaljskih izmera i absolvente istih sa položenim ispitima uvrstila u grupu činovnika jednake fakultetlijama sa izvesnim ograničenjem (najveće napredovanje do V. čin. razreda, koji bi odgovarao današnjoj IV. grupi.

3) Uverenje univerzi, odnosno tehničkih fakulteta u Zagrebu, Ljubljani, Pragu, Brnu, Beču i Grazu. izričito naglašavaju da su svedožbe o položenim ispitima na tim geodetskim školama odnosno kod zemaljskih izmjera jednako valjani za tu struku kao na tehnikama jer je taj studij za sebe bio zaokružen na manje semestara no sa razmjerno i više nedeljnih satova. Usled toga krivo je bilo tumačenje nadležnih vlasti, da je geodetski ispit neki stručni ispit, po kojemu se ne može polučiti I. kajegorija državnih činovnika.

4) Svi državni geometri nalazili su se prema prije spomenutim zakonima i naredbama bivše Austro-Ugarske među činovnicima koji danas odgovaraju I. kategoriji i bili su u tom položaju do razvrstavanja 1923. godine, kada su ih neupućeni nadležni faktori, kojekako razvrstali u I. II i III. kategoriju te nakon nebrojenih žalbi, neki prispeli u I. a većina ostala u II. kategoriji.

Princip pravne nauke: „stečena prava po zakonu ne mogu se novim zakonom okrnjiti“, ima da vredi i ovde, pa bi se bez obzira na današnje tumačenje činovničkog zakona moralo to stečeno pravo respektovati.

5) Međutim gornji razlozi imaju da izčeznu pred fatalnom konstatacijom, da državna nadležstva, koja osobito u današnjim, potrebama oko stvaranja katastra u krajevima Države, gde ga nema, oko očevidnosti katastra, te za provedbu agrarne reforme, ta nadležstva nemaju danas ni toliki broj kvalifikovani geometara, da mogu odgajiti podmladak, koji se niti ne javlja! Uvereni smo naime, da srednja tehnička kao i geometarska škola neće stvoriti stručnjake, koji će biti kadri, da s uspehom obavljaju i najteže geometarske poslove, a za ove se neće naći svršeni tehničara u dovoljnom broju. Usled toga je nastala praznina, koja će tokom vremena biti sve veća i veća, dok će se najednom pokazati nemogućnost izvršavanja za državu toli nužne poslove. Gruntovne mape nisu u skladu sa svršenim pravnim poslovima, jer nemá dovoljno stručnjaka, koji će ih u njima provesti Katastralne mape nisu putem merničke reambolacije i očevidnosti dovedene u sklad sa faktičnim stanjem, jer nema opet stručnjaka u dovoljnom broju. Nove izmere sa nedovoljno kvalifikovanim geometrima, neće se moći trajno upotrebiti ni za propisivanje poreza, a kamo li da služe kao podloga za gruntovnice (baštinske knjige). Agrarna reforma, dok je radila za privremeni zakup, mogla je upotrebiti za merenje parcela s brda i dola skupljeni t. zv. „tehnički“ personal, dok za definitivnu provedbu, neće imati ni toliko kvalifikovani, da obavljaju najnužnije revizije, a kamo li, da sa svojim tehničkim osobljem provada te poslove za gruntovni prenos.

Ovlašteni civilni geometri neprestano traže od ove uprave, da svrati pažnju merodavnih faktora na desolatno stanje gruntovno-katastralni mapa, po kojima se sve teže mogu obavljati i nastavljati tehnički poslovi. Ova je uprava to i učinila u nekoliko puta, no stanje se ne popravlja, nego svakim danom postaje gore.

Činimo to i ovom prilikom, te apelujemo na gospodina Ministra, da izvoli, nakon saslušanja svojih stručni organa upotrebiti sav svoj upliv, kako bi ova vrlo važna državna grana, kao što je gruntovnica, kataster i agrarna reforma sa tehničke strane bila provadana po ljudima teoriski i praktički potpuno kvalifikovanih, ali ih uvratio u I kategoriju, dok bi se njima za manje važne poslove mogli dodeliti absolvente srednje tehničke odnosno geometarski škola u II kategoriji.

Time bi se reparirala nepravda učinjena prvima oduzećem stečeni prava, državni geometri potpunim kvalifikacijama nebi ostavljali državnu službu, toli nuždan podmladak bi se opet javljao i građani bi opet stekli poverenja u tehnički personal spomenuti nadležstva, koji je već u zadnje vreme dosta uzdrman.

Nadamo se, da će gospodin Ministar uvažiti ovu predstavku iz gore izloženih razloga i državne geometre uvrstiti u I. kategoriju sa ograničenjem uključivo IV. grupe, te ove dosadanje rasporedbe državnih geometara poništiti i time steći zahvalnost ove grane državnih činovnika, koji i duševno i telesno vrše oduševljeno jedan od najteži državni postova.

Novi Sad, 9. marta 1926.

Tajnik:

STJEPAN MILIC s. r.

Predsednik:

STEVA VIDAČ s. r.